

ZIA YA

Yá pɔ́ kú lác bee guuɔ

Zāa mé Bibeli lá gbɛzā kè. A yá dasi pɔ́ Yesu Kilisi b̄iɪwàɛ b̄ɔɔlɛkèwɛɛ (1.1), yá pɔ́ a è gɔɔ pɔ́ Lua Nisina dèdɛwà (1.10). Gɔɔ pɔ́ à lápi kè, a ku Patemɔ gūgūnaaɛ. Wàlɛ aà wɛtā ké àlɛ Yesu baona kpá yáí (1.9), asa gɔɔ bee Lomadeɔ kía lé'áda Yesudeɔwa. A lápi kè Yesu gáli mèn sopla pɔ́ aa ku Azii b̄usuuɔnɛɛ, gu pɔ́ w̄i mɛ tia Tuukii.

Tó Yesudeɔ ku wɛtɛa guu, ké Dii m̀ndona Yesu Kilisi aa zèd yáíɛ. Kua yá'ia guu Zāa lác bee k̀né ké wà zɛ gbāa luanaaikɛa guu n̄ zia yá pɔ́ an wé d̄io. Lápi guu Zāa wépfungu pɔ́ a è yá'ò n̄ a lɛɛŋaɔ dasi. Gb̄é pɔ́ aa luabaakuar̄nɔ káau taala d̄ɔɔ f̄ɔ yáɛɛŋapiɔ gbad̄ɔ, āma d̄aɔ n̄ asii d̄ɔɔ. Wépfungu pɔ́ Zāa è yáɔ dodoa, āma an yāmi doŋɛ. Gb̄ɛɔ ŋ asiiyāpiɔ b̄ɔɔlɛkɛ dodoa, āma yáziinda pɔ́ lápi lé o ku wásawasaaɛ: Vāi a kigɔɔsoplanable, āma Lua n̄ a gb̄éɔ z̄i gbɛzā ble Yesu Kilisi sabai, asa ŋmɛ Dii ū ado.

A daalekii Zāa azia yá'ò Yesu Kilisi pɔ́ b̄ò gau zina ū (1.1-8).

Aà waaso séia guu, à yá pɔ́ à wes̄iɛ a wépfungu séia ea guuɔ sèlɛ siu. A guu Yesu dè aà lákɛ Yesude gáli mèn sopla pɔ́ ku Azii b̄usuuɔnɛ (1.9-3.22).

Bee gbɛa Zāa sù è á kú musu, we a wépfunguɔ è dasi: Luabedeɔ kúɛa Luaɛ n̄ Yesu Kilisiɔ (lɛɛ 4-5), lá kooa n̄ a kán'ò mèn soplaɔ (6.1-8.1), k̄aaɛ mèn soplaɔ pɛa (8.2-11.19), dalaḡɔɔ n̄ wàì mèn plaɔ

(12.1-13.18), sã ní gbé pọ̀ à ní bọ̀, yákpalekegọ̀ pọ̀ malaika a baokpá (14.1-20), kǐsia gbézã mèn sopla pọ̀ de Lua pọ̀kúma ũ̀ (15.1-16.21), Babeli léléa, zǐblea wàìwa ní ànabi egeṅao ní Ibiisio (17.1-20.10), luabe dafu ní tọ̀le dafuo ní Yelusaleũ dafuo (21.1-22.5). Lápi láakii Yesu legbè à mè: Má mó tia (22.6-21).

Gbé pọ̀ aale lápi kyoke fọ̀ yá gbadõ, tó aa wèele yápi wásawasa dõ yã'ia pọ̀ a su ní le zia yá musu. Zãa lé viadada Lua gbézi no, àle ní gba sõ ìadamagọ̀. Wépfungu pọ̀ Zãa è lé ọ̀lóné yá pọ̀ a yáí Yesu Kilisi gà a vùì, àizãna yá pọ̀ aagọ̀ kuò e gọ̀pii.

Láe bee bókii

¹ Lua yá pọ̀ lé mó kei dà Yesu Kilisi aà biiwà a zòblenawá, ã à a malaika zì ma Zãa a zòblenawa, a tò ma yápi dõ. ² Lua yá pọ̀ Yesu Kilisi de a seelade ũ̀ ã má è, ã mále o. ³ Gbé pọ̀ zia yáe bee kyokè ní gbé pọ̀ aa a yámà aa kúáá báaadeṅe, asa a gọ̀ káikù.

⁴ Ma Zãa máme ma láe bee kè gáli sopla pọ̀ kú Azi bùsuwá. Lua pọ̀ kú za yãa mé a ku tia mé àle mó ní a Nisina mèn sopla pọ̀ kú a kpalabaa aeg* ⁵ ní Yesu Kilisi pọ̀ de seelade náaide ũ̀ aa gbékekeé, aai á tó aafia. Yesupi mé gàbọ̀ séia ũ̀, ãme dúnia kía gbãade ũ̀.† A yewázi à wá bọ̀ wá duunau ní a au gbãao, ⁶ à wá kpá kpalau Lua a Mae gbàgbanao ũ̀.‡ Ìme gawi ní gbãao vi gọ̀pii! Ami.

* **1:4** Zia 4.5 † **1:5** Isa 55.4, Sou 89.28 ‡ **1:6** Baa 19.6, 1Pi 2.5

⁷ Ma, àle mọ luabepuanau. § Gbépii a wesiààle, baa gbé pọ aa àà zòò, * dúnia bui píi i rízia gbēgbē àà yá musu. Àà ke màa! Ami.

⁸ Dii Lua mè: Mámé má Alafa ní Omegao ũ. † Ma Gbāpiide má kú yāa mé má kú tia mé mále mọ.

Yesu Kilisi bọ mọa Zāawa

⁹ Mámémaa Zāa á gbēdo, naa Yesuwa guu kōgbēon wá ũ wétēa guu, kpalablea guu, menakea guu. Má kú ísia gūgūna pọ wí me Patemọ guu luayā'oa ní Yesu seeladekeo yái. ¹⁰ Dii gọzī Lua Nisina dēdēa, ɔ ma lọ gbāa mà ma kpe lán kàae'owa ¹¹ à mè: Yá pọ ní è kē lá guu, ní kpásā gáli soplá pọ kú wéle beeune: Efese, Simiina, Pēegaũ, Tiatii, Saadi, Filadēlifi ní Laodisio.

¹² Ma lili mà gbé pọ lé yā'omēepi e. Ké ma lili màa, ma vua dau è mèn soplá. ¹³ Ma gbēe è daupio zānguo lán gbēnazin néwa. A ulatao daa, àle gále àà gbázi, mé vua asana dọa àà kùawa. ¹⁴ Àà mikā de púntaitai lán sākā ge buawa, mé àà wé de lán tévuawa. ¹⁵ Àà gbá lé teke lán mọgotē pọ wàle baasa mua té guuwa. Àà lọ de lán izòosuka kōfiwa. ‡ ¹⁶ A saana kūa a ọplaau mèn soplá, mé fēnda lena kpepla § lé bọ àà léu. Àà oa lé teke lán íatē gbāawa.

¹⁷ Ké ma àà è, ma lele àà gbázi, ma gō sáii. ɔ à ọplaa nàa à mè: Nsu to vía n kūo. Mámé má Dọana ní Gōzānao ũ, * ¹⁸ gbé pọ ịo ku ũ. Ma ga, ɔ má kú ké, mé máo ku e gọpiie. Má ga ní bedao kilineo kūa. ¹⁹ Yá pọ ní è kē, yá pọ kúo ní yá pọ a mọ a kpeo píi.

§ 1:7 Dan 7.13, Mat 24.30, 1Tes 4.17 * 1:7 Zkl 12.10, Zāa 19.34

† 1:8 Zia 22.13 ‡ 1:15 Dan 7.9, 13, 10.5-6 § 1:16 Ebe 4.12

* 1:17 Isa 44.6, 48.12

²⁰ Saana mèn sopla pó rí è ma ɔplaaupio rí vua dau mèn soplapio asiin ke: Saana mèn soplapioá gáli mèn soplapio dɔaanaɔne, mé dau mèn soplapioá gáli mèn soplapioɔne.

2

Efese

¹ Kē Efese Yesudeɔ dɔaanaɔ: Ma gbé pó má saana mèn soplaɔ kŭa ma ɔplaaɔ, má be vua dau mèn soplaɔ zānguɔ, máme ma yáe bee ò. ² Má n yákeɔ dō rí zī pó ríle keo rí n menakeɔ. Nili we gbēvāio dilɔ. Gbé pó aai rízia dile Lua zīnaɔ ũ mé aa de a ũo, n rí yó rí è eedeɔn rí ũ. ³ N menafò, n taasikè ma yái, ni kpasao. ⁴ Kási má yāvinnɔ. Dafudafukelege rí kèmeɔ. ⁵ To n kua zi zadō ni busao yá dɔngu. Nòselile, nío yá pó ni ke yāaɔ ke. Tó ni ke màao, má mɔma, mí n dau se sōò. ⁶ N beeo rí yáe bee vī, rí za Nikolaiɔ yákeau lá má zauwa. ⁷ Gbé pó nòse vī, aà yá pó Lua Nisina lé o Yesudeɔne ma: Má gbé pó zible gba zé aà lí wēnide pó kú Lua lu guu be ble.*

Simiina

⁸ Kē Simiina Yesudeɔ dɔaanaɔ: Ma gbé pó má de Dɔaana rí Gōzānao† ũ, ma ga ma ea vu, máme ma yáe bee ò. ⁹ Má wétēa pó wàle mɔne dō rí n taasidekeo. N beeo ɔden n ũ. Gbé pó aai me Yudaɔn rí ũ mé aa de a ũo, an lousisikpe de Setāu pó ũo, má dō lá aai yādɔma. ¹⁰ Nsu vīake taasi pó ríyō keeo. Ma, Ibiisi a á gbēo ká kpéu à á yō, i wétēamɔé gɔo kwi. Nyō náai vī e n ge n gaò, mí àizāna kenɔ yàae ũ.

* **2:7** Daa 2.8-9, Zia 22.2 † **2:8** Zia 1.17

Filadelifi

⁷ Kē Filadelifi Yesudeo dɔaanaɛ: Ma kuaadoade siande, má Davidi kiline kūa, mi zewē gbēe lí f̄s̄ tào, mi zeta gbēe lí f̄s̄ wèo, § máme ma yáɛ bee ò. ⁸ Má n yákeao d̄s̄. Ma, ma zewènɛ n aɛ, gbēe a f̄s̄ tao. Baa tó n gbāa bílao, ní ma yá kūa, ni lelekpamazio. ⁹ Setāu lousisikpe gbé pó aai nízia dile Yudaɔ ũ mé aa de a ũoɔ, má tó edepio mo kúlɛɛ, aai d̄s̄ ké má yenzi.* ¹⁰ Lá ní mena yá pó má dilɛɛ kūa, má n si taasi pó lé mó dúnia búuwa à gbé pó aa ku tɔleɔ yōwa. ¹¹ Má mó tia. Ɔdidi yá pó ní kūawa, ké gbēe su n ài simao yái. ¹² Má gbé pó zible ke ma Lua kpé gbapele ũ. A bo bauo. Má a Lua tó kéwà ní ma Lua wéle Yelusaleŭ dafu pó a bo aà kíi musu tóo† ní ma tó dafuo. ¹³ Gbé pó n̄sɛ ví, aà yá pó Lua Nisina lé o Yesudeɔne ma.

Laodisi

¹⁴ Kē Laodisi Yesudeo dɔaanaɛ: Ma gbé pó wí omɛ Ami, ma seelade náaide‡ siande, ma gbé pó má de pó pó Lua kèo zina ũ, máme ma yáɛ bee ò. ¹⁵ Má n yákeao d̄s̄. N n̄ieo mé ní wāao. Má ye n̄yō n̄ie ge wāa. ¹⁶ Lá ní l̄oɔɔɛ, ní wāao mé ní n̄ieo, má n p̄is̄ie. ¹⁷ Ni me ɔde àizɛɛde pó p̄ɔe wēna v̄ion n ũ. N d̄s̄ ké gbēpā pua baakena wēnade taaside v̄ian n ũo. ¹⁸ Mále ledama, vua baasaa lu ma kíi, ní ke ɔde ũ. P̄okasa pua lu n̄ da, ní n puizi ulɛ n̄ bo wíu. Wé ɛɛ lu n̄ ka n wéu, ní gu'e. ¹⁹ Mi gbé pó má yeńzi swágaga, mi ní toto. § A yái tò, aiakɛ, ní n̄selilɛ.

§ **3:7** Isa 22.22 * **3:9** Isa 49.23, 60.14 † **3:12** Isa 62.2, Zia 21.2

‡ **3:14** Zia 1.5 § **3:19** Yaa 3.12, Ebe 12.6

²⁰ Gwa, má zea kpeele, mále ɔtaale. Tó gbé ma loo mà mé à zewèmee, má gē pobleaàno, i blemano. ²¹ Má gbé pó zìblè gba zé àà zòlemanò báawa, lá mapi ma zìblè ma zòle ní ma Maeo báawawa. ²² Gbé pó nòse ví, àà yá pó Lua Nisína lé o Yesudeone ma.

4

Kúlea Luae musu

¹ A gbea ma ze è wēa luabe. ɔ ma loo pó má mà káau lán kàae'owa mà lo à mè: Mo la, mí yá pó a mo bee gbea ɔlone. ² Wegɔɔ Lua Nisína dèdea, ɔ ma kpalabaa è luabe we, gbēe zòlewa. ³ Gbé pó zòlewapi lé teke lán gbè beede pó wí me diamaa ní saadɔaniowa. Nàali liaa kpalabaapizi, a í de búunno lán emelodiwa.* ⁴ Kpalabaa mèn baaso mēndosaio liaai, gbēzɔɔ gbēon baaso mēndosaio zòlezòlewà. Aa pó pua dadaa, aa vua fua kpákpa. ⁵ Lou lé píle, àle bo kpalabaapi kíi, àle pūna, àle ví.† Filia naa kpalabaapi ae mèn sopla‡ Lua Nisína mèn soplapio ũ. ⁶ Dii da kpalabaapi ae lán ísiwa, a da wásawasa e a guu.§

Kpalabaaɔ zānguo pó bēe mèn síiɔɔ liaa kpalabaapizi. Wé fifimá kpe ní aeo. ⁷ Pó bēepio sēia bò nòomusuwa, a plaade bò gáaewa, a àaɔde oa bò gbēnazina oawa, a síiɔde bò kúu pó lé vuawa.* ⁸ Pó bēe mèn síiɔpio baade gāsia ví mèn soolosoolo. Wé fifi an gāsɔapiowa a guu ní a kpeo.† Fāane ní gwāasinao aaio o láasai:

* **4:3** Eze 1.26-28 † **4:5** Bɔa 19.16 ‡ **4:5** Eze 1.13, Zkl 4.2 § **4:6** Eze 1.22 * **4:7** Eze 1.5-10 † **4:8** Eze 1.18, 10.12

Kuaadoade, kuaadoade, kuaadoade,
Dii Lua Gbãapiide.‡

A ku yãa, a ku tia, mé àle mó.

⁹ Tó pò b́éè mèn síiṣpiṣ gbé pò zṣ́lea báawa ìṣ ku
gṣṣpiipi tṣṣò aa b́éè dṣṣè aa àà sáaukpà, ¹⁰ gbṣṣzṣṣ
gbṣṣn baasṣṣ m̀̀ndosaipiṣ ì wúlewule àà ae aa
misiilè, aai ní f̀̀a gogo kále kpalabaapi ae, aai m̀̀e:

¹¹ Dii wá Lua, n ka wà n tṣṣṣ,
wí b́éè ní gbãao dṣṣnè,
asa n pṣṣpii kè,
an kea ní ní kuaò de n pṣṣeã ùe.

5

Sã ní taala kooao

¹ Ǿ ma taala kooa è na gbé pò zṣ́lea báawapi
ṣplaau, wà yákèwà kpe pla píi, wà a lé kùkù ní
kán'ṣṣo lee soplá.* ² Ǿ ma malaika gbãade è, àle
kpàwake ní lṣṣ gbãao à m̀̀e: Déme kà kán'ṣṣpiṣ gogoa
à lápi pooi? ³ Asa gbṣṣe ku luabe ge tṣṣle ge tṣṣle
zíe a fṣ́ lápi poo à gwao. ⁴ Ma ṣṣlṣṣ maamaae, ké wi
gbṣṣe e à kà lápi poo gwao. ⁵ Ǿ gbṣṣzṣṣpiṣ do òm̀̀e:
Nsu ṣṣlṣṣ. Gwa, Yuda bui Nṣṣmusu† pò de Davidi
kpala pò vlāpà Kíá ù‡ zṣṣlè. A fṣ́ kán'ṣṣ m̀̀n soplapiṣ
gogo, i lápi poo. ⁶ Ǿ ma SãS è zea báapi guo, pò
b́éè mèn síiṣpiṣ ní gbṣṣzṣṣpiṣ zānguo. A de lá wà àà
kòlokpawa. A kóba soplá ní wéò soplá,* Lua Nisina
m̀̀n soplá pò à ní zṣ́ dúnia gupiiuṣ ù. ⁷ A gè lápi sí gbé
pò zṣ́lea báawapi ṣzṣ. ⁸ Ké à lápi sí, pò b́éè mèn síiṣpiṣ
ní gbṣṣzṣṣ gbṣṣn baasṣṣ m̀̀ndosaipiṣ kùlekule Sãpi

‡ 4:8 Isa 6.2-3 * 5:1 Isa 29.11, Eze 2.9-10 † 5:5 Daa 49.9 ‡ 5:5
Isa 11.1, 10 § 5:6 Isa 53.7 * 5:6 Zkl 4.10

ae. An baade mɔɔna kūa ní vua tùu pɔ tulaletika
a paio. Tulaleti piá Lua gbéɔ wabikεaɔε.† 9 Aale lè
dafu‡ sí aa mè:

N ka lápi sia ñ kán'ɔpiɔ gogo,

asa wà n de,

n gbéɔ bò Luaε ní n auo

bui píi guu, buiyã píi guu,

gbépii guu, bùsu píi guu.

10 N ní kpá kpalau

wá Lua gbàgbanaɔ ũ,§

aai kible tɔle.

11 ɔ ma malaikaɔ è liaa báapizi ní pɔ béepiɔ
ní gbɛzɔpiɔ dasidasi, an dasi ka àasɔɔɔ lεε
ũma'ũma,* wa fɔ ní lé dɔo. Ma ní kɔfi mà, 12 aale o
ní ɔ gbãao:

Sã pɔ wa dè kà wà iko dɔè

ní àizεεo ní ñɔɔo ní gbãao ní beεεo

wí aà táasile wà aà tɔɔ.

13 ɔ pɔ pɔ Lua kè musu ní tɔleɔo ní tɔle zíεo ní ísia
guuo píi, pɔ pɔ kú baama píiɔ, má mà aa mè:

Wàɔ beεε ní gbãao dɔ

gbé pɔ zɔlea báawaε ní São,

wíɔ ní táasile wàɔ ní tɔɔ gɔɔpii.

14 Pɔ béε mèn síiɔpiɔ mè, ami. ɔ gbɛzɔpiɔ wùlεwule
aa misilile.

6

Kán'ɔgogo

† 5:8 Soũ 141.2 ‡ 5:9 Soũ 33.3, 98.1, Isa 42.10 § 5:10 Bɔa 19.6,
1Píε 2.5, Zia 1.6 * 5:11 Dan 7.10

¹ Má è Sã kán'ò mèn soplapiò séia gò. Ǿ má mà pò b́́́ mèn síiǿpiò do yá'ò lán louvíawa à m̀̀̀: Mól! ² Ǿ ma sōkaapua è, gb́́́ pò di a kpe sá kũa. Wà kíafua kpàè, ǿ à b̀̀̀ zìblena ũ, à gè zìblei.

³ Ké à kán'ò plaade gò, má mà pò b́́́ plaade m̀̀̀: Mól! ⁴ Só pàle b̀̀̀ l, a de ténzoizoi. Wà gb́́́ pò di a kpe gbà zé aà aafia sí dúniawa, ké gb́́́ kǿ dede. Wà fènda zǿ kpàwà.

⁵ Ké à kán'ò àaǿde gò, má mà pò b́́́ àaǿde m̀̀̀: Mól! Ǿ ma ś́́ sia è, gb́́́ pò di a kpe zaa kũa.* ⁶ Má mà lán lǿwa, à b̀̀̀ pò b́́́ mèn síiǿpiò guu à m̀̀̀: Ese zaa le do mé gǿ do zǿ ãa ũ. Mase zaa le àaǿ mé gǿ do zǿ ãa ũ. Nsu to nísi ní v̄̄̄ sàsakũo.

⁷ Ké à kán'ò síiǿde gò, ma pò b́́́ síiǿde lǿ mà à m̀̀̀: Mól! ⁸ Ǿ ma sōkaasina è, gb́́́ pò di a kpe tón Ga, mé Beda teaàzi. Wà ní gbá zé aao iko v̄̄́ dúnia gb́́́ lè síiǿdewa, aa ní dede ní zǿ ní iminao ní gagyáo ní wàio.†

⁹ Ké à kán'ò soode gò, ma gb́́́ pò wà ní dede luayá'oa ní Yesu seeladekeo yáio gyaadeo è tulaletikateaki zíe. ¹⁰ Aa wii gbáa lè aa m̀̀̀: Dii Kuaadoade Siande, e b̀̀̀ níyǿ yákpaleke ní gb́́́ pò aa ku tǿle, ní wá dea tǿsimái? ¹¹ Ǿ wà ulatao pua dàda ní baade, wa òné aa menake yoo e an Yesude zòblen dee pò wa ní dede láníwaǿ lé ká.

¹² Ké à kán'ò soolode gò, má è tǿle lùalua pásipási, íatē siakù níinii lán zwáa daa ùsiuwa, m̄̄vua tēakù lán auwa míomio.‡ ¹³ Saanao wòlo luabe aa kwè tǿle lán zàa'iana libe ísi woloawa.

* **6:5** Zkl 1.8-11, 6.1-8 † **6:8** Eze 14.21 ‡ **6:12** Isa 13.10, Mat 24.29, Yoe 2.10, 3.4, 4.15

14 Luabe kèaa à kòokoo lán pewa. § Gbèsisìo ní ísia gūgūnao sò píi.* 15 Dúnia kíaa ní kpalablenao ní sosa gbèzɔɔo ní ɔdeɔ ní gbāadeɔ ní gbépiio zɔɔ ge wéɛo ulɛ gbè'eo ní gbèsɔɔnao guu.† 16 An lé dɔ:

Sìsìo ní gbesio à dawála
à wá ulɛ‡ gbé pɔ zɔlɛa báawae,
à wá sí Sā pɔkūmawa.

17 Asa an pɔkūmabɔɔmagɔɔ zɔɔ kà. Déme a fɔ bui?§

7

Seelakea Isailiowa

1 Bee gbɛa ma malaika gbɛɔn síiɔo è zezɛ dúnia gola síiɔwa, an baade a gola íana kŭa, ké íana su pɛ tɔlɛ ge ísia ge líewao yái.* 2 Ŋ ma malaika pāle è, à bò gukpɛ oi, a Lua b́ɛ seelakebɔ kŭa. A lé gbāa zù malaika gbɛɔn síiɔ pɔ wà ní gbá zé aa tɔlɛ ní ísiao òkpapiɔzi 3 à mè: Asu tɔlɛ ge ísia ge lío òkpao e wà seelake wá Lua zòblenao mi'aeɛwa.† 4 Ŋ wà gbé pɔ wà seelapi kɛmáɔ lé òmɛɛ, aa gbɛɔn òaasɔɔo lɛɛ basopla ní síiɔo (144.000). Aa bò Isaili bui píi guu.

5 Wà seelakè Yuda buiowa gbɛɔn òaasɔɔo lɛɛ kuɛpla (12.000)

ní Lubeni buiɔ gbɛɔn òaasɔɔo lɛɛ kuɛpla

ní Gada buiɔ gbɛɔn òaasɔɔo lɛɛ kuɛpla

6 ní Aseɛ buiɔ gbɛɔn òaasɔɔo lɛɛ kuɛpla

ní Nefatali buiɔ gbɛɔn òaasɔɔo lɛɛ kuɛpla

ní Manase buiɔ gbɛɔn òaasɔɔo lɛɛ kuɛpla

§ 6:14 Isa 34.4 * 6:14 Zia 16.20 † 6:15 Isa 2.19 ‡ 6:16 Oze 10.8, Luk 23.30 § 6:17 Yoɛ 2.11, Mal 3.2 * 7:1 Dan 7.2, Zkl 6.5 † 7:3 Eze 9.4-6

7 ní Simew buiò gbèwòn òaasòwò lèe kuεpla
 ní Levii buiò gbèwòn òaasòwò lèe kuεpla
 ní Isakaa buiò gbèwòn òaasòwò lèe kuεpla
 8 ní Zabulwòni buiò gbèwòn òaasòwò lèe kuεpla
 ní Yosefu buiò gbèwòn òaasòwò lèe kuεpla
 ní Bēyāmee buiò gbèwòn òaasòwò lèe kuεpla.

Bui pìi kàaaa luabε

9 Bee gbεa ma gbéwò è dasidasi, wa fĩ ní naoo. Aa bò
 bùsu pìi guu, bui pìi guu, gbépii guu, buiyā pìi guu.
 Aa zεzεa kpalabaa ní São ae. Aa ulatao pua dadaa,
 kpakpa lá nanaa ní wí. 10 Aale wii gbāa lé, aale me:
 Wá Lua pò zǒlea báawa ní São mé ì ní suaba.

11 Malaikaw zεzε aa lĩa kpalabaazi ní gbèzòwò ní pò
 b́éè mèn siiwò m̀pii, ò aa ní mi p̀lepele báapi ae, aa
 kùle Luaε 12 aa m̀è:
 Ami! Wá Lua mé tó v̄i ní gawio
 ní òwò ní sáabuo ní bεεεo
 ní ikoo ní gbāao gwòpii. Ami!

13 Ǿ gbèzòwòpìò do ma la à m̀è: Deon ulataop-
 uadanapìò ùi? Aa bò má ni? 14 Má òè: Baa, míme
 ní dō. Ǿ a òmεε: Gbé pò aa bò wétēa zòwò‡ guuwone.
 Aa ní ulataopìò p̄i Sā au guu à puakù. 15 Bee yáí
 aa ku Lua kpalabaa ae, aaiò zòbleè aà kpéu fāane
 ní gwāasinao, mé gbé pò zǒlea báawapi ì ɔkuńla.
 16 Nwana ge imi a ní de ɔo, íatē a ní léo, mé gu a
 wāmáo, 17 asa Sā pò zεa báapiwa guoguo a ní dá, S i
 dōaané e nibwona í wēnidei,* mé Lua a ní wé'i gogoné
 p̄i.†

‡ 7:14 Dan 12.1, Mat 24.21 § 7:17 Sou 23.1-2 * 7:17 Isa 49.10

† 7:17 Isa 25.8

8

Kán'ò soplade goa

¹ Ké Sã kán'ò soplade gò, luabε kè kíkili lán mowen baakwi taawa. ² Ɔ ma malaika gběon soplá pò aaɓ zεa Lua aεo è, wà kãae kpámá mèn soplá.

³ Ɔ malaika pãle mò zè tulaletikateakii pò wa pĩ ní vuaο saε, a tésibɔ pò wa pĩ ní vuaο kũa. Wà tulaleti kpàwà zɔɔzɔ ní Lua gběɔ pĩi wabikεaο aà kátea, ɔ a kátea kpalabaa aε tulaletikateakipiwa. ⁴ Ɔ tulaleti súεε ní Lua gběɔ wabikεaο fεε malaikapi ɔzĩ Lua aε. ⁵ Ɔ malaikapi tésibɔ sè à tulaletikateakii té sɪ a pai, a zù tɔɔε. Lou lé vɪ, àε pũna, àε pĩε, tɔɔε lùalua.*

Kàae mèn soplá pεa

⁶ Malaika gběon soplá pò aa kãae mèn soplá kũapio a pεa sɔukè.† ⁷ A sěia a pò pè, ɔ lougbe ní téo yãalεa ní auo kwè tɔɔε.‡ Tɔɔε lεε àaɔde tekũ, lío lεε àaɔde tekũ, sè ísi tekũ mío.

⁸ Malaika plaade a pò pè, ɔ pò tede bò à sɪ ísiau lán gbèsísɪ zɔɔwa. Isia lεε àaɔde lí au ũ, ⁹ ɔ ísia pò běεo lεε àaɔde gága, mé gó'ilεnaο lεε àaɔde ɔɔkpà.

¹⁰ Malaika àaɔde a pò pè, ɔ saan zɔɔ pò lé tékũ lán sētewa bò luabε, à lèε dà swaο ní nibɔnaο lεε àaɔdela. ¹¹ Saanapi tón Gõi. I lεε àaɔde lí gõi ũ, ɔ gběɔ pò ípi m̀b̀ gága dasi a k̀s̀á yái.

¹² Malaika síiɔde a pò pè, ɔ wà íatē lεε àaɔde lè ní m̀vua lεε àaɔdeo ní saanaο lεε àaɔdeo, ké an

* **8:5** Bɔa 19.16, Zia 4.5, 11.19, 16.18 † **8:6** 1Tes 4.16 ‡ **8:7** Bɔa 9.23-24

lee àaõde siakū yáí. § Ɔ fãane lee àaõde gò gupua-sai, màae gwãasina lo. ¹³ Ɔ ma kúu è, àle vua musumusú. Má mà à wii gbãa lè à mè: Waiyoo, waiyoo, waiyoo gbé pó kú tɔɔleɔ malaika gbɛɔn àaõ pó gòpiɔ kãae'ɔ pó a bo yáí.

9

¹ Malaika sɔode a pó pè, ɔ ma saana è, à bò luabe à lèle tɔɔle.* Ɔ wà gbáo zòlo kiline kpàwà, ² ɔ saanapi gbáo zòlopi zé wè. Súele bòu lán mua zɔɔ súelewa,† ɔ gbáopi súele †atē siakū, gu kè síii. ³ Kwao bòle súlepi guu aa lì tɔɔlea.‡ Wà ní gbá iko lán dúnia sóiɔ pówá. ⁴ Wa òné aasu †ada sêe ge láe ge líewao, sema gbé pó aa Lua seela ví ní mi'aewao. § ⁵ Wi ní gba zé aa gbéɔ deɔde. Aa wāwā kpánzi e mɔ sɔɔe. An wāwā de lán sói gbépaa wāwāwae. ⁶ Gɔɔ beɔ zí gbéɔ wele ga mó ní sé, a mɔɔ.* Ga ni a ní de, kási ga a bàalenéɛ.

⁷ Kwapiɔ de lán sɔ́ pó an zikasɔu màɔwa. Aa pɔe kpákpaa lán vua fùawa, an oa bò lán gbɛnazina pówá. ⁸ An mikā de gbàagbãa lán nɔe pówá, an swaaɔ de lán nòɔmusu pówá. ⁹ An kua de lá aa mò ula dadaawa, an gàsía kíi do lán gó dasi pó sɔɔ lé gále zí guuɔ kɔfiwa.† ¹⁰ Aa vlá ví ní kao lán sóiwa. An iko kú ní vlápiɔwa aa †adaɔ gbéɔwa e mɔ sɔɔ. ¹¹ Gbáo zòlo malaikapi mé ní kía ũ. N Ebelu yáo

§ **8:12** Bɔa 10.22, Isa 13.10, Yoɛ 2.10 * **9:1** Isa 14.12 † **9:2** Daa 19.28 ‡ **9:3** Bɔa 10.13 § **9:4** Zia 7.3 * **9:6** Yob 3.21 † **9:9** Yoɛ 1.6, 2.4-5

aà tón Abadõ. N Geleki yáõ sã Apoliõ.† 12 Wẽna sãia gẽ, wẽna mèn plaõ lé mó a kpε lɔ.

13 Malaika soolode a kãae pè. Ma lɔɔ mà à b̀ Lua aε tulaletikateakii ṕ wa p̃i ní vuao a kóba siiiõ k̃i.

14 A ò malaika soolode ṕ kãae k̃uaε à m̀: Malaika gbẽɔn siiiõ ṕ yeyea swa zõõ Uflata saεɔ polo. 15 Ǿ wà malaika gbẽɔn siiiõ ṕ wà ní sɔukè wẽ bee, mɔ bee, gɔɔ bee, zaa bee yáib polo, ké aa gbẽnazina læ àaõde dεdε yáí. 16 Ma sosa sõdeɔ dasilε mà, aa miliõ òaa doε. 17 Wépungu'eapi guu lá ma s̃p̃iɔ ní ní dikpenaɔ èn ke: Aa mò ulaɔ dadaa t̃εε lán téwa, búunno lán bulawa, t̃εε lán kpà'iwa. S̃p̃iɔ mi dε lán nòɔmusu miwa. Té ní súleɔ ní íatēgbõ lé bɔ ní léu. § 18 Ia mèn àaõε beeɔ, té ní súleɔ ní íatēgbõ ṕ lé bɔ ní léu mé gbẽnazina læ àaõdeɔ dèdε. 19 Asa s̃p̃iɔ iko kú ní lé guue ní ní vláɔ lɔ. An vlá dε lán mlēwa, aa mi ṽi aã íadaò gbẽɔwa.

20 Gb̃é k̃ini ṕ aai gaga ía bee musuoɔ, aai ǹselilε aa ṕ ṕ aa k̀ yá tòò. Aa g̃i lé kúle táaɔne ní ṕ ṕ aa k̀ ní vuao ní ánusuo ní mɔgot̃εo ní gbεo ní líoɔne. Ṕp̃iɔ lí gu'eo, aali yãmao, aali táa'o s̃õ.* 21 Aai ǹselilε aa ní gb̃dεa ge an gb̃k̃ɔlekεa ge an gb̃ásikεa ge an kpái'oa tòò.

10

Malaika ní taala nénao

1 Ǿ ma malaika gbãade pále è à b̀ luabε, àlε pila. A luabεpuana daa, nàali liaa aà mii. Aà oa dε lán

† 9:11 Ap̃ii b̃ɔɔle m̀ gb̃ekaalena. § 9:17 Luk 17.29 * 9:20 Sou 115.4-7, 135.15-17, Dan 5.23

íatēwa, aà gbá de lán zàmikulu téwa. ² A taala néna kŭa pōoa. A ɔplaa gbá pèle ísiaa, à ɔʒee gbá pèle tɔɔle. ³ A wii gbāa lè lán nòomusu pūnaawa. Ké à wiilè, louvía mèn soplaɔ yá'ò. ⁴ Ké louvía mèn soplapio yá'ò, má ye mà ké lá guu, ɔ ma loɔ mà à b̀ò luabe à m̀è: Nyɔ yá p̀ò louvía mèn soplapio ò kŭa asii guu, ísu kéo. ⁵ Malaika p̀ò má è zea ísia ní tɔɔleowapi a ɔplaa se d̀ò musu,* ⁶ ɔ a ò ní Lua p̀ò kú kú p̀ii à musu ní tɔɔleo ní ísiao k̀è ní p̀ò p̀ò kú ní guuɔ p̀ii t̀ó† à m̀è: A gēgē lo. ⁷ Malaika soplade k̀aaɛɛzi t̀ò àle m̀ò péi, Lua p̀oɛá p̀ò ulea a ke sa, lá à a baokpà a z̀òblena ānabionewa.‡

⁸ ɔ ma loɔ p̀ò má mà à b̀ò luabepi mà lo à m̀è: Ge ǹ lá néna pōoa p̀ò na malaika p̀ò zea ísia ní tɔɔleowa ɔzipi sí. ⁹ ɔ ma ge malaikapi k̀ii, má òè aà lá ǹnapi kpaa, ɔ a òm̀e: Si ǹ só. Aɔ na ǹ léu lán z̀ówa, io íi ǹ ǹseu. ¹⁰ ɔ ma lá ǹnapi sí malaikapi ɔzi, má s̀ò. A na ma léu lán z̀ówa. Ké má m̀ò, à íikù ma ǹseu. § ¹¹ ɔ wa òm̀e: D̀oaa ǹ ānabikeke lo maamaa buio ní b̀usu gbéɔ ní buiyáɔ ní kíaa yá musu.

11

Seelade gbēon plao

¹ ɔ wà fee kpàa p̀oyɔbo ũ, wa òm̀e: Fele Lua kpé ỳò ní aà gbagbakio,* ní lousisina p̀ò kú weɔ nao. ² N a ua t̀ò, ísu ỳo, asa wa kpà luayādansaiowaɛ. Aa ɔzɔ Lua wélewa e m̀o bla ní plao.† ³ Má a seelade gbēon plao gba zé aa ānabikeke gɔɔ òaa soolo ní bàaɔopi (1.260) guu zwànkasaɔ dadaa. ⁴ Gb́epio mé

* **10:5** Dan 12.7 † **10:6** Bɔa 20.11 ‡ **10:7** Amɔ 3.7 § **10:10** Eze 2.8-3.3 * **11:1** Eze 40.5, Zkl 2.5-6 † **11:2** Luk 21.24

kuli mèn plaᵛ ní dau mèn pla pᵛ zea dúnia Dii aεᵛ ũ.‡ 5 Tó gbé lé wεελε ɪadamá, té a bᵛ ní léu à kú ní ibεεpiᵛwa. Tó gbé su lé wεελε ɪadamá, màa ade a ga. 6 Aa luabe zetaa iko vɪ, § ké lou su ma gᵛᵛ pᵛ aale ānabikεκεᵛ yáí. Aa í lileá au ũ iko vɪ lᵛ.* Aa kɪsia bui píi kpá dúniazi gᵛᵛ pᵛ aa yeiwa.

7 Tó aa ní seeladeke kè aa làa, wàì pᵛ a bᵛ gbáo zòdolo guu† a zɪkaɪnᵛ, i zɪblemá à ní dedε.‡ 8 An γε aᵛ kálea mεεwia zᵛᵛ pᵛ wà ní Dii pàuliwa zea guu. Yáasi guu wɪ mε mεεwiapie Sᵛᵛᵛᵛ § ge Egipi. 9 Gbéᵛ ní buiᵛ ní buiyá'onaa ní bùsu gbéᵛ aa ní γεᵛ gwagwa e gᵛᵛ àaᵛ ní kɪnio, aa we wà ní vɪᵛ. 10 Gbé pᵛ aa ku tᵛᵛleᵛ pᵛnake, aai dikpeke, aai gbadakᵛε, ké ānabi gbēᵛn pla pᵛ wāwā kpānziᵛiᵛ gāga yáí. 11 Gᵛᵛ àaᵛ ní kɪniopi gbεa Lua tò ɪan wēnide gḗngu, ᵛ aa fεle zè.* Vía zᵛᵛ gbé pᵛ ní éᵛ kù. 12 Ǿ ānabipiᵛ lᵛᵛ gbāa mà à bᵛ luabe, a òné: A fεle mó la. Ǿ aa fεle tà musu luabeᵛpuana guu gᵛᵛ pᵛ an ibεεᵛ wé fɪmá.† 13 Zibeezi tᵛᵛle lualua pāsɪpāsɪ, mεεwiapi lεε kwide kwè, ᵛ gbēᵛn òaasᵛᵛᵛ lεε sᵛpla (7.000) gāga tᵛᵛlelualuaapi guu. Vía gbé kɪnio kù, ᵛ aa Lua Musude tᵛᵛᵛ. 14 Wēna plaade gè, a àaᵛde lé ká sa.

Kàae soᵛlade pεa

15 Malaika soᵛlade a kàae pè. Lᵛᵛ gbāaᵛ bᵛ luabe wà mè: Dúnia kpala gè wá Dii ní kía pᵛ a kpào pᵛ ũ, aᵛ kible gᵛᵛpii.‡ 16 Gbēzᵛᵛ gbēᵛn baasᵛᵛ mēndosai

‡ 11:4 Zkl 4.3, 11-14 § 11:6 1Kia 17.1 * 11:6 Bᵛa 7.17-19

† 11:7 Zia 17.8 ‡ 11:7 Dan 7.7, 21, Zia 13.7 § 11:8 Isa 1.9-10

* 11:11 Eze 37.10 † 11:12 2Kia 2.11 ‡ 11:15 Bᵛa 15.18, Dan 2.44, 7.14, 27

pó z̄lēz̄lēa ní báawa Lua aepio ní mi p̄l̄ep̄ele t̄ole
 aa k̄ul̄è¹⁷ aa m̄è:
 Dii Lua Gb̄apiide,
 ní kú ȳaa mé ní kú tia,
 wa n s̄auk̄è,
 asa n b̄o ní n gb̄aa z̄ōōe,
 ò n gbasa n na kibleawa.
¹⁸ B̄usu píi gb̄é̄ō za f̄è̄,
 ò n p̄k̄umab̄b̄om̄á. §
 N ȳákp̄al̄ek̄ea ní gyaadēō ḡōō k̄à.
 Nȳō fiabo n z̄òbl̄ena ānab̄iōne
 ní n gb̄é̄ p̄ō aale v̄lak̄enēō,*
 n̄éf̄ēnen gb̄ēz̄ō,
 ní d̄ūniad̄enāō d̄edē.
¹⁹ Ō w̄à Lua kp̄é p̄ō kú musu w̄è̄, ò ma Lu-
 abaakuar̄nō kpagolo è. Lou lé p̄ilē, àle v̄ī, àle p̄ūna.
 T̄ole l̄ualua, lough̄e p̄āsī kw̄è̄.

12

N̄ōe ní kw̄asao

¹ Ō ma seela z̄ō è luabe. N̄ōe ìat̄ē yea zw̄āa ū,
 m̄ovua ku aà gb̄á z̄íe, a saana m̄èn kūepl̄aō kpaa k̄ia
 fala ū.* ² A n̄osia, ò n̄ow̄āw̄ā m̄òw̄à, àle ne'iw̄āw̄ā
 wii lé. ³ Ō ma seela p̄āle è luabe. Kw̄asa t̄ēa z̄ōiz̄oi
 kú we, a mi s̄opla, a k̄óba kwi.† A k̄iafua m̄èn s̄opla
 kp̄ákpaa. ⁴ A saana l̄ee àāōde w̄olo luabe ní a vl̄áo a
 kw̄è t̄ole,‡ ò à m̄ò z̄è n̄ōe p̄ō ye ne'ipi āe, k̄é à e né p̄ō a
 ipi so ȳái. ⁵ Ō n̄ōepi neḡōe p̄ō a kible bui p̄iwa ní m̄ò
 gopanao ì. § Ō w̄à népi s̄è t̄àò Lua ní a kpalabao k̄i.

§ 11:18 Soū 2.1,5 * 11:18 Soū 115.13 * 12:1 Daa 37.9 † 12:3
 Dan 7.7 ‡ 12:4 Dan 8.10 § 12:5 Isa 66.7, Soū 2.9

ń Luao tó kēa àà mipiowa.* 2 Wàì pọ́ má èpi bọ́ lán gbēaanawa. Àà ọ́ pāsí maamaae, mé àà lé de nọ́musu léwa. Kwá a gbāa kpàwà ń a kpalao ń a iko zōo.† 3 Àà mipiọ́ do de lá wà a kaikè deadea a bọ́ làawa. Àà yá bọ́ dúnia gbépii sae, ọ́ aa tēaazi. 4 Ọ́ aa kùle kwápie, ké à a iko kpà wàipiwa yáí. Àa kùle wàipie bọ́ aa mē: Déme kà wàipiwai? Déme a fọ́ zikaaànci?

5 Wà walayá'ole dọ́ wàipie àà Lua tọ́bēesiò, mé wà àà gbà zé aà ọ́ iko ví e mọ́ bla ń plao. 6 Ọ́ à nà dọ́ea ń Luaowa, à àà tọ́bēesí ń àà kúkíio ń gbé pọ́ kú weo. 7 Wà àà gbà zé aà zika ń Lua gbéó, i ziblemá. Wà àà gbà zé bọ́ aà ọ́ iko ví bui píiwa ń gbépiio ń buiyáọ́ píi ń bọ́su píi gbéó.‡ 8 Gbé pọ́ aa ku tọ́leọ́ kùle wàipie mípii, mé i ke gbé pọ́ an tó kú àizána taalauš e Lua àọ́ gé dúnia kálei bàasio. Taala piá Sā pọ́ wa dè pọ́e. 9 Gbé pọ́ nọ́se ví, àà yáe bee ma.

10 Gbé pọ́ Lua díle wà kú zìzọ́ ũ, wa kú zìzọ́ ũe.

Gbé pọ́ Lua díle wà de ń fēndao,

fēnda wa deò.*

Bee lé lēda Lua gbéowa aao mēna ví, aao àà náai ví.

11 Ọ́ ma wàì pāle è, àle bọ́ tọ́leu. Àà kóba ví mēn pla lán sāwa, āma à yá'ò lán kwāsawae.† 12 A wàì séia iko píi kè àà wáa. A tọ́ tọ́le ń gbé pọ́ aa kuwàọ́ kùle wàì séia pọ́ wà àà kaikè deadea a bọ́ làae. 13 A dabudabu zōo kè, baa se a tọ́ té bọ́ luabe à lèlè tọ́le gbēnazinao wáa. 14 A gbé pọ́ aa ku tọ́leọ́ sàsā ń

* 13:1 Zia 17.3, 7-13 † 13:2 Dan 7.3-6 ‡ 13:7 Dan 7.8, 25, 11.36

§ 13:8 Sou 69.28 * 13:10 Zel 15.2 † 13:11 Mat 7.15

dabudabu pò wà aà gbà zé a kè wài sǎia wáa. A òné aa wài pò wà aà kaikè ní fěndao à gi ku taa ke. ¹⁵ Ǿ wà wài plaadepe gbà zé à wěni kpa wài taapiwa, Ǿ wài taapi fǐ yǎ'ò a tò wà gbé pò gǐ kúleiε ǵède. ¹⁶ A tò wà seelakè gbépii ǵplaawa ge an mi'ae, néfēnen gbēzǵ, ǵde ń taaside, zǵ ń wéε, ¹⁷ ké gbēe su pò yíao ge à pò lúo, mé i ke a seela pò de wàipi tó ũ ge aà tó nimeloo ví bàasio. ¹⁸ Ǿnyān ke. Gbé pò wezē ví, aà wàipi nimeloo polo, asa gbēnazina tó nimelooε. Aà nimelooá àaa àaǎ ń bàaǎ ń soolooε (666).

14

Sǎ ní gbé pò à ní bó

¹ Ǿ ma Sǎ è zea Siǵna gbēsisiwa. Gbēon àaasǵo lεε basopla ní síiǵo (144.000) kuaàn. Aà tó ní aà Mae tóo kēa ní mi'aewa.* ² Ma kǵfi mà à bò luabe. A kǵi dǵ lán izǵsukaawa, lán louvia gbāawa. Kǵfi pò má màpi de lán mǵonlenao mǵona ówa. ³ Gbēon àaasǵo lεε basopla ní síiǵopiǵo (144.000) lé lè dafu sí kpalabaa ní pò bǵε mèn síiǵo ní gbēzǵo ae. Gbēe i fǵ lepi dàdao, sema gbé pò wà ní bó dúnia guupiǵo bàasio. ⁴ Aame aa gbé pò aai gbāsike ní nǵooǵ ũ, aa lésoε. Aaǵ te Sǎzi gu pò àε géu píi. Gbéǵ guu ampiǵo ǵ wà ní bó Luaε ní São pò káau pò wa kpàwàǵ ũ. ⁵ Wi ma zii aa εtò, aa tàae vío.†

Yákpalekeǵǵo baokpaa

⁶ Ǿ ma malaika pǎle è, àε vua musumus. A baona pò kú ǵǵpii kǵa à kpa gbé pò aa ku tǵleǵne, bùsu gbépii, bui píi, buiyǎ'ona píi ní gbépii. ⁷ A

* **14:1** Eze 9.4, Zia 7.3-4 † **14:5** Sof 3.13

ò gbáugbāu: A víake Luaε à àà tɔbɔ, asa àà yákpalekea ní gbé̄ɔ ɔɔ kàε. A kùle Lua pɔ musu ní tɔleɔ ní ísiao ní nibɔnaɔ kèpiε.

⁸ Malaika plaade te àà kpe à mè: Babeli gà! Mεεwia zɔɔpi gà!‡ A tò bui píi a v̄εε gbāa pɔ de a káaluakaa ũ m̄i.

⁹ Malaika àaɔde té ní kpe, a ò gbáugbāu à mè: Tó gbé̄ kùle wàie ní àà taao, mé à àà seela kè a mi'ae ge a ɔwa, ¹⁰ ɔme a Lua pɔkūma v̄εε pɔ wa kà a pɔfē imibɔu at̄ε mi, i wāwāke té ní íatēgbɔɔ§ guu Lua malaikaɔ ní São ae. ¹¹ An íadama súεε aɔ bɔ ɔɔpiie.* Gb̄é pɔ kùle wàipiε ní àà taao aa àà tó seela kèò íampaa vío fāane ní gwāasinao. ¹² Bee lé leda Lua gb̄é pɔ aa yá pɔ a d̄ileɔ kūa mé aa Yesu náai víɔwa aɔ mena ví.

¹³ Ǿ ma lɔɔ mà à b̀ luabe à mè: Ké bee ké. Báaadeɔ gb̄é pɔ aa ga naa Diiwa guu za tiaɔ. Lua Nisina mè: Ao! Aa kámabo ní ní z̄io, asa an maakεa gbε t̄ézi.

Tɔle pɔɔ kekeε

¹⁴ Ǿ ma luabεpuana è, pɔe z̄lewa à b̀ lán gbēnazinawa.† A vua f̄ua kpaa, a kɔma lena kūa.

¹⁵ Ǿ malaika p̄ale b̀ Lua kp̄eu à lé gbāa zù gb̄é pɔ z̄lea luabεpuanawazi à mè: Kɔma ká p̄oi n̄ ké, asa tɔle pɔɔ mà à kà kekeεε.‡ ¹⁶ Ǿ gb̄é pɔ z̄lea luabεpuanawa a kɔma màle tɔle, à tɔle pɔɔ kèke.

¹⁷ Malaika p̄ale b̀ musu Lua kp̄eu, a kɔma lena kūa lɔ. ¹⁸ Ǿ malaika p̄ale pɔ té iko ví b̀ sa'ok̄ii. A lé gbāa zù gb̄é pɔ kɔma lena kūapizi à mè: N n

‡ **14:8** Isa 21.9, Zel 51.7-8, Zia 18.2 § **14:10** Daa 19.24, Eze 38.22

* **14:11** Isa 34.10 † **14:14** Dan 7.13 ‡ **14:15** Yoε 4.13

kɔma lena ka tɔɔle vɛɛ kóɔi n̄ zɔ̄, asa a be màɛ. ¹⁹ Ǿ malaikapi a kɔma màɛ tɔɔle, à tɔɔle vɛɛ kó zɔ̄zɔ̄ a kà vɛɛfɛk̄i zɔ̄ pɔ de Lua pɔkùmabɔbɔbɔ ũ guu. ²⁰ Wà òzɔ̄ vɛɛ kópiɔwa§ wɛ́nkpe, ɔ au b̀le vɛɛfɛk̄i guu à dàgua e kiloo òaa do ní basɔoo, a lesí kà s̄ áasina léu.

15

Kisia gbezã mèn soplaɔ kpaar̄zi

¹ Ǿ ma seela pãle è luabe, a zɔ̄, à b̀ ma sae. Malaika gb̄ɔn soplaɔ kisia gbezã mèn soplaɔ kũa. Bee Lua a a pɔkùmabɔbɔama midèò.

² Ǿ ma pɔe è lán ísiwa, a da lán díiwa yãalea ní téo. Ma gb̄é pɔ aa ziblè wàiwá ní aà taao ní aà tó nimelooɔ è zea díi pɔ da lán ísiwapi sae, aa mɔɔna pɔ Lua kpámáɔ kũa. ³ Aale Lua z̀blena Mɔizi le* sí ní Sã pɔo aa m̀:

Dii Lua Gbãapiide,
n yãkeɔ zɔ̄, aa b̀ wá sae.

Bui pii Kía,
ni yãke a zéwa ní síanao.

⁴ Dii, déme n v̄ia v̄io ni?

Déme a gí n tɔbɔii?

Asa ndo n kua mé adoa.

Bui pii a mɔ kúlene,†

asa n maakeɔ b̀ gupuaú.

⁵ Bee gb̄ea ma Lua kpé è w̄ea musu, zwãakpe pɔ aa ikoyã kúu ũ.‡ ⁶ Ǿ malaika gb̄ɔn soplaɔ kisia mèn sopla kũaɔ b̀le kpépiu. Aa bàabaa pua táitai tek̄ea dadaa, vua asana dɔdɔa ní kùawa. ⁷ Ǿ

§ 14:20 Isa 63.1-6, Zia 19.15 * 15:3 Bɔa 15.1 † 15:4 Sou 86.9

‡ 15:5 Bɔa 40.34

pó b́ée mèn síiṣṣ do vua tùu kpà malaika gb̃ɔn
soplapiṣwa ní miwa. Lua pó ɔ́ b́ée gṣṣpii pṣkūma ká
ní pai. ⁸ Lua gawi ní a gb̃ao súele kpépi pà. § Gb̃e a
f̃ṣ g̃euo e malaika gb̃ɔn soplao kisia mèn soplapiṣ
ge midèd.

16

Lua pṣkūmabṣṣa dúniawa.

¹ Ǿ ma ɔ́ gb̃aa mà à b̀ Lua kpéu, a ò malaika
gb̃ɔn soplapiṣne: A gé Lua pṣkūma pó kú tùu mèn
soplao guu élei dúniawa.

² A séia gè a pó èle dúniawa. Ǿ sáne ṽai p̃ásiṣ * gbé
pó wài seela ṽi aai kúle aà taaɔ lè.

³ A plaade a pó èle ísiawa. Ǿ ísia í g̃ṣ lán gè auwa,
pó b́ée pó kú a guuṣ g̃aga píi.

⁴ A àaṣde a pó èle swaṣ ní nibṣnaṣwa, ṣ an í lí au
ũ. † ⁵ Ǿ má mà malaika pó í iko ṽi mè:

Kuaadoade, n gbé́ pó ní kú ỹaa,
mé ní kú tia,
n yákpalekèr̃nṣ a zéwaɔ.

⁶ Aa n gbéṣ ní n ānabiṣ au b̀le,
ṣ n aupi kp̃amá aa m̃i.

A k̃ṣr̃nṣ màaɔ.

⁷ Ǿ ma ɔ́ mà sa'ok̃ii à mè:

Ao, Dii Lua Gb̃apiide,

n yákpalekèr̃nṣ a zéwaɔ,
mé a síana ṽi.

⁸ A síiṣde a pó èle íatēwa, a tò à gb̃enazinaṣ tekù.

⁹ A pusu gb̃aa ní lé, ṣ aa Lua pó kisia beeo iko ṽi
tṣṣesi. Aai ñselile aa aà tṣṣo.

§ 15:8 1Kia 8.10-11, Isa 6.4 * 16:2 Bṣa 9.10 † 16:4 Bṣa 7.17-21

¹⁰ A sode a pò èle wài kpalabaawa, ò gusia‡ dà àà kpalaa. Gbèé lé ní lé fi wāwā guu, ¹¹ ò aa Lua Musude tóbèesì an wāwā ní ní sánεο yáí. Aai nòselile aa mikè ní yākeawao.

¹² A soolode a pò èle swa zōo Uflatawa, § ò swapi í bà à zεbò gukpe kíανε. ¹³ ∩ ma táα è mèn àαó lán blōōwa, aale bō kwá ní wàio ní ānabi εγεναο léu. ¹⁴ Táα dabudabukενανε. Aale gé dúnia búu kíαο kíi, ké aa ní kāaa zíkaa Lua Gbāapiide gōō zōō zí yáí. ¹⁵ Ma! Má mó lán kpáiwae.* Báaadεn gbé pò lé itēke mé a a pōkasaο daa, ké asu bō búu wà àà puizi eo yáí ũ.† ¹⁶ ∩ táapiο kíapiο kāaa gu pò wí mε ní Ebεlu yáo Aamagedō.

¹⁷ A soplade a pò èle íanawa. ∩ bō gbāa bō kpalabaa kíi Lua kpéu à mè: A lé kà. ¹⁸ Lou lé píle, àle ví, àle pūna. Tōole lùalua pāsípāsí. Zaa wà gbēnazína kàle dúnia guu, a taa i keo, a pásí kè zài. ¹⁹ Mεεwia zōo Babeli yá dō Luagu, ò à a pōkūma vεε gbāa imibō kpàwà a mí.‡ ²⁰ Isia gūgūnaο gèzεa píi, wí wesi gbèsísíble bō. ²¹ Loughε zōō bō luabε, aa kà kiloo bla. Aa kwè gbēnazínaοla, § ò aa Lua tóbèesì loughε kisia yáí, asa kisiapi pásí maamaae.

17

Káalua pò di wài kpe

‡ **16:10** Bōa 10.22 § **16:12** Isa 11.15 * **16:15** Zia 3.3 † **16:15** Zia 3.18 ‡ **16:19** Isa 51.17 § **16:21** Bōa 9.23, Zia 11.19

1 Malaika gbě̀on soplá pọ̀ tùu mèn soplá kùapio do òmεε: Mọ̀ mà yá pọ̀ a wi káaluá z̄o pọ̀ z̄lεa swa z̄oowa ɔbne. 2 Dúnia kía ɔ gbāsíkèaàno, mé dúnia gbé́o v̄εε pọ̀ de aà káaluakaa ũ mĩ aa kà.* 3 Lua Nisina dedeapi guu malaikapi gèmano s̄eu. Ǿ ma n̄oεe è di wài t̄εa kpε. Dóεa ní Luao t̄o f̄fiwà, a mi soplá, a kóba kwi.† 4 N̄oepi zwàa t̄εa ní a gàaluladeo yea, a vua n̄oamlebo daa ní gbè beεedeo ní ɔso. A vua imibo k̄ua, b̄obo ní a káaluakaa gbāsio ka a pai. 5 Wà t̄o pọ̀ wa a asii d̄o kè aà mi'aewa wà m̄e: M̄εewia z̄o Babeli, káaluao ní dúnia b̄obo da. 6 Má è n̄oepi Lua gbé́ pọ̀ wà ní dede Yesu seeladeke yáio au mĩ à kà, àle aà de lán w̄ewa.

Ké ma aà è, yápi d̄ia. 7 Ǿ malaikapi ma la à m̄e: Bóyái yápi d̄imai? Má n̄oepi asii onε ní wài pọ̀ aà sea, a mi soplá, a kóba kwipi asii. 8 Wài pọ̀ ní èpi ku yāa mé a ku bo. A b̄o gbáo z̄o dolo guu‡ i mipe kaalewa. Gbé́ pọ̀ aa ku tole an t̄o kú àizāna taalau za dúnia daaleḡo, t̄o aa wài pọ̀ kú yāa mé a ku bo mé a εa m̄opi è, a yá a dimá. 9 Làasoode pọ̀ ɔno v̄i yán ke. Mĩ mèn soplapiá s̄isi mèn soplá pọ̀ n̄oε z̄lεmáε. Kía gbě̀on soplanoε bo. 10 An gbě̀on so l̄ele, gbēdo ku, gbēdo kpé. Tó à m̄o, a ḡεḡeo. 11 Wài pọ̀ kú yāa mé a ku bo piá kía swaaōdeε. Gbě̀on soplapio doε bo. Ale mipe kaalewa. 12 Kóba mèn kwi pọ̀ ní èpiá kía gbě̀on kwi§ pọ̀ aai kpalable yāaoε. Aa kiḡosoplana ble ní w̄aio s̄anu. 13 An gbě̀on kwipio píi lé doūε. Aa ní gbāa ní ní ikoo kpa w̄apiwa. 14 Aa z̄ika ní São, Sā i

* 17:2 Zel 51.6-7, Zia 14.8 † 17:3 Zia 13.1 ‡ 17:8 Dan 7.7, Zia 11.7 § 17:12 Dan 7.24

zĩblemá, asa diio Diie mé kĩaᵛ Kíae. Aà gbé náaide pᵛ à ní sisi à ní séᵛ kuaàᵛ. ¹⁵ Ɔ malaikapi òmεε: Swa pᵛ ní è káalua zōlemápiᵛá buiᵛ ní bílaᵛ ní bùsu gbéᵛ ní buiyá'onaᵛne. ¹⁶ Wàì ní kóba mèn kwi pᵛ ní èpiᵛ za káalua pigu. Aa aà ke yáiyai, aai aà to puizi. Aa aà so aai tesᵛwà. ¹⁷ Asa Lua a pᵛeã dànέ ní sᵛu aa lεdoukεε, aai ní kpala kpa wàipiwa e Lua yá ge pad. ¹⁸ Nᵛe pᵛ ní è piá mεεwia zᵛᵛ pᵛ iko vĩ dúnia kĩaᵛwae.

18

Babeli gaa

¹ Bee gbεa ma malaika pále è à bᵛ luabe. A iko zᵛᵛ vĩ mé aà gawi dúnia pᵛ. ² A wii gbāa lè à mè: Babeli gà, mεεwia zᵛᵛpi gà.* A gᵛ zeeᵛ kúkĩi ũ, táa bui pii tòᵛ ũ, bā pᵛ wĩ ní tēbo wa ye ní gĩyāioᵛ be ũ.† ³ Asa bui pii aà v̄εe gbāa pᵛ de aà káaluakaa ũ m̄ie.‡ Dúnia kĩaᵛ gbāsíkèaàᵛ, mé dúnia laatanaᵛ kèᵛ oᵛeᵛ ũ aà lalasikεa zᵛᵛ guu.

⁴ Ɔ ma loᵛ pále mà à bᵛ luabe à mè:

A bole a guu ma gbéᵛ,
ké á ᵛ su àᵛ ku aà duuna guu,
yá pᵛ wa yíawàᵛ á leo yái. §

⁵ Asa aà duuna gbà zᵛ luawae,
mé aà v̄aikεaᵛ dᵛ Luagu.

⁶ A fiaboè yá pᵛ a kèéwa,
à keè aà yākeawa lee pla.
A pokūma í káuè a imibᵛu
de pᵛ pᵛ a káunéla lee pla.

⁷ A wāwā ní wēnao kpaazi,

* **18:2** Isa 21.9 † **18:2** Zia 14.8, Zel 50.39 ‡ **18:3** Zel 51.7, Zia 17.2 § **18:4** Zel 51.6

lá à tɔ̀b̀ò kua lalasikεa guu léu.

Asa ǐ o a s̄õ guu,

nɔε kían a ũ z̄õlea a báawaε,

gyaa gbẽandon a ũo,

a wẽnake bauo.*

⁸ A yáí tò k̄isiaε beεɔ aà le gɔɔ do,

gagyã ní wẽnao ní nɔanao.

Té mé a k̄uwà,

asa Dii Lua aà yákpalekεna gbãa.

⁹ Dúnia kía pó aa gbãsikèaànɔ aa lalasikèaànɔɔ, tó aa a ték̄ua lu è, aa ɔ̀ɔ̀ɔ̀ aa nízia gbẽgbẽ. ¹⁰ Aa ze

kāaa v̄ia guu wāwā pó wa kpài yáí aa me:

Waiyoo, waiyoo, mεεwia z̄ɔɔ!

Mεεwia ikode Babeli!

Yá mò z̄õlema gɔɔ do ḡɔɔa!

¹¹ Dúnia laatanaɔ ɔ̀ɔ̀ɔ̀ s̄õ,† aa wẽnakeè, ké gbẽe a ní

laae beεɔ lúmá bo yáí: ¹² Vua, ánuusu, gbè beεedeɔ,

òsoɔ, zwàa ɔ̀deɔ, zwàa t̄ẽa ní a gàaluladeɔ, siliki, lí

maa bui píi, pó pó w̄i ke ní wesa swaao ní lí beεedeo

ní mɔgot̄eó ní mɔsio ní gbepuao píi, ¹³ dopɔɔ, nísi

ḡinanaɔ, tulalet̄iɔ, z̄õgo lí'ɔɔ, v̄ẽε, nísi, p̄ẽeti, pówena,

zuɔ, s̄ãɔ, s̄óɔ ní a góɔ, zɔɔ ní gbẽnaz̄ina wẽniɔ. ¹⁴ Wa oè:

Pɔ maa pó ni a nideɔ làama píi. N nama ní n gawio

p̄ilima píi, wa e bau bo.

¹⁵ Laatana pó aa kè ɔ̀deɔ ũ mεεwiapi sabaiɔ ze

kāaa v̄ia guu wāwā pó wa kpài yáí. Aa ɔ̀ɔ̀ɔ̀ aa

wẽnake ¹⁶ aa me:

Waiyoo, waiyoo mεεwia z̄ɔɔ!

A bàabaa yè yãa

ní zwàa gàaluladeo ní a t̄ẽao.

* **18:7** Isa 47.7-9 † **18:11** Eze 27.31

A vua nɔamblebɔɔ dà yāa
 ní gbè beɛɛdeɔ ní òsoɔ.

¹⁷ Aa àizɛɛ ppii músikè gɔɔ do gɔɔ.

Gó'ilena diio ní tagenaɔ ní ígbèɔ ní gbé pɔ aai zíke ísiaaɔ ze káaa nípii. ¹⁸ Tó aa mɛɛwiapi tékúá lu è, aa wiile aa mɛ: Mɛɛwiae ku yāa, a zɔɔ kà mɛɛwiae beewao. ¹⁹ Aa ɔɔɔ aa nízia gbègbè, aa wɛnake aa wiile aa mɛ:

Waiyoo, waiyoo mɛɛwia zɔɔ!

Gbé pɔ aa gó'ilena ví ísiaaɔ ppii
 kè ɔdeɔ ũ ní àizɛɛ pɔ pàlawào,‡
 ɔ à gò bezia ũ gɔɔ do gɔɔ.

²⁰ A pɔnake a yá musu luabedeɔ ní Lua gbéɔ ní àà zinaɔ ní àà ãnabio, asa Lua mé tɔsɔwàé.

²¹ ɔ malaika gbãade gbɛ pɔ kà wísilɔgbɛ gbènɛwa se zù ísia guu à mè: Maa wa mɛɛwia zɔɔ Babeli zu ní gbãao, wa mɛɛwiapi e bau ɔɔ. §

²² Wa mɔɔna ge gàa'ɔ ge kule
 ge kàae'ɔ ma n guu bau ɔɔ.

Wa ɔzikenae e n guu bau ɔɔ.

Wa wísilɔgbɛ kɔfi ma n guu bau ɔɔ.

²³ Wa filia gupua e n guu bau ɔɔ.

Wa nɔsekɔfi ma n guu bau ɔɔ.

N laatanaɔá dúnia gbé gbiaɔne yāa,
 n pɔdà bui píiwa, n ní mi líaa.

²⁴ Wà ãnabio ní Lua gbéɔ au è a guu
 ní gbé pɔ wà ní dede dúnia guuɔ píi.*

‡ 18:19 Eze 27.33 § 18:21 Zel 51.63-64 * 18:24 Zel 51.49

19

Pɔnakɛa luabɛ

¹ Bee gbɛa ma lɔɔ gbãa mà luabɛ lán dasi yã'owa
à mè:

Aleluya! Wá Lua mé zìblè!

Ɔmɛ gawi ní gbãao ví,

² asa ì yákpalekɛ́nɔ a zéwa ní síanaoɛ.

A yákpalekè ní káaluwa zɔɔ pɔ́ dúnia òkpà ní a
káaluakaaopio.

A a zòblenaɔ dɛdɛa tɔsíwà.

³ Aa ò lɔ:

Aleluya!

A súde aɔ dɔ gɔɔpiie.*

⁴ Gbɛ́zɔɔ gbɛɔn baasɔ mɛndosaiɔ ní pɔ́ bɛ́ɛ mèn síiɔɔ
wùlewulɛ aa misìlɛ Luaɛ zɔ́lɛa a báawa aa mè:

Ami! Aleluya!

⁵ Ɔ ma lɔɔ mà báapi kíi à mè:

A wá Lua táasile

aà zòblenaɔ píi,

á gbé pɔ́ á aà vía víɔ,

néfɛ́nɛn gbɛ́zɔɔ.†

⁶ Ɔ ma lɔɔ mà lán dasi yã'owa, lán izɔɔsukaawa, lán
louvía gbãawa à mè:

Aleluya!

Dii wá Lua Gbãapiide nà kibleawa.

⁷ Wà pɔnakɛ wà yáalɔ wà aà tɔɔɔ,

asa Sã nɔsɛgɔɔ kà, aà nɔ sɔu mà.

⁸ Wà bàabaa pua táitai tɛkɛa kpàwà aà ye.

Bàabaa piá Lua gbɛ́ɔ maakɛaɔɛ.

* **19:3** Isa 34.10, Zia 14.11 † **19:5** Sou 115.13

9 Malaika òmεε: Kέ. BáaadeϷn gbέ pó wà ní sisi Sā nϷsebleble guuϷ ũ.‡ A òmεε lϷ: Lua yá sīanan we. 10 Ma wule aà gbázi mà misiileè, ò a òmεε: Bee tó. Kúle Luaε. N zòblen deen ma ũ ní n gbέ pó aaǐ Yesu seeladeke keϷ. § Yesu seeladekekea mé ānabikemi ũ.

Kilisi mϷa dia sōkaapua kpe

11 Ϸ ma luabe è a wēa, ò sōkaapua bò, gbέ pó di a kpe tón Náaide Sīande. I yákpalekeñnϷ, ì zikañnϷ a zéwa.* 12 Aà wé de lán tévuawa, kíafua pó a kpaa dasi. Tóe kēa aà mi'æwa, gbēe tópi yáasi dō, aà bàasio. 13 A ula pó tà ní auo daa.† Aà tón Lua Yá.‡ 14 Luabe zīgϷϷ teàazi, aa di sōkaapuaϷ kpe, aa bàabaa pua táitai dadaa. 15 Fēnda lena lé bϷ aà léu à buiϷ leð, i kiblemá ní mò gopanao, § i òzϷ vēeβϷwa vēefekii guu Lua Gbāapiide pōkūma pāsī ũ.* 16 Wà tóe bee kē aà ulawa ní aà gbalao:

Kíao Kía, diiϷ Dii.

17 Ϸ ma malaikae è zea kpaa íatēi. A lé gbāa zù bā pó aale vua musumusuϷi píi à mè: A mϷ kāaa à ble zϷϷ pó Lua kèé ble, 18 ì kíao ge só ní sosa gbēzϷϷ ní gbāadeϷ ní sōϷ ní ní dikpenaϷ ní gbépiio, wéϷϷ ní zϷϷ, néfēnen gbēzϷϷ.† 19 Ϸ ma wài è ní dúnia kíao ní ní zīgϷϷ, aa kō kāaa aa zika ní gbέ pó di sǐ kpepio ní aà zīgϷϷ. 20 Wà wàipi kù sānu ní ānabi egena pó dabudabuϷ kè aà aeo. DabudabupiϷ ò a gbέ pó aa wài seela vī aa kùle a taaϷ sàsàð.‡ Wà ní zú té ísida

‡ 19:9 Mat 22.2 § 19:10 Zia 22.8-9 * 19:11 Sou 96.13 † 19:13 Isa 63.3 ‡ 19:13 Zaa 1.1 § 19:15 Sou 2.9 * 19:15 Zia 14.19-20 † 19:18 Eze 39.17-20 ‡ 19:20 Zia 13.1, 11-16

pó lé kú ní íatēgbõ guu béé an pla nípii. ²¹ Gbéé pó di sós kpe gbéé kíniò dèdè ní fēnda pó bò a léuo, § ò bāo pii ní gē sòso aa kà.

20

Kilisi kiblea wèè òaa sòo

¹ Ǿ ma malaikae è à bò luabe, a gbáo zòolo kiline kúa* ní mɔdaona gèeleo. ² A kwá pó de mlèe zì† ũ, wí me Ibiisi ge Setáu kù, ò à mɔkàwà e wèè òaa sòo. ³ Malaikapi aà zù gbáo zòolopi guu, à zetáaàle à kilidàù, ké asu buio sásào e wèè òaa sòopi pa. Bee gbea wa aà gbae yoo.

⁴ Ǿ ma kpalabaaò è ní gbéé pó zòlezòlewaò.‡ Wà ní gbá zé aa yákpaleke ní gbéé. Ma gbéé pó wà ní mi zò luayá'oa ní Yesu seeladekeo yáio è. Aai kúle wài ge aà taaeo. Aai aà seela ke ní mi'ae ge ní owao. Aa vù wà kpalablè ní Kilisio wèè òaa sòo.§ ⁵ Geò vua séian we. Gè kíniò i vuo e wèè òaa sòopi gè pàò. ⁶ Báaadeon gbéé pó an baa ku geò vua séia guuo ũ, an kua adoa. Ga plaade iko vímáo. Aaò de Lua ní Kilisio gbàgbanaò ũe, mé aaò kibleaànò e wèè òaa sòo.

Setáu zua téu

⁷ Tó wèè òaa sòopi pà, wa Setáu bò gbae, ⁸ i gé bui pó kú dúnia gola síiòwaò sásái, Gogu ní Magoguo, i ní kàaa zì musu. Aaò dasi lán ísiale ũfáawa.* ⁹ Aa lí dúniaa, aa koezò Lua gbéé bòoi ní wéle pó Lua yeio, ò té bò luabe à kù má. ¹⁰ Wa Ibiisi pó ní sāsá

§ 19:21 2Tes 2.8 * 20:1 Zia 9.1 † 20:2 Daa 3.1, Zia 12.9 ‡ 20:4

Dan 7.9, 22 § 20:4 Dan 7.22 * 20:8 Eze 38.16

se zù té ísida pò lé kú ní íatēgbōo guu, gu pò wài ní ānabi egeṅao kuu. Aa wāwāke fáane ní gwāasinao gōpiie.

Yákpale gbēzā

¹¹ Ǿ ma kpalabaa pua zōo è ní gbé pò zōleuo. Tōle ní musuo gusikè aà ae, wi ní gbē e loo. ¹² Ǿ ma gbēzōo ní nēfēṅenaō gyaadeō è zea báapi ae. Wà taalaō wēwē, ǿ wà lá pāle wē lo àizāna taala ũ. Wà yákpalekè ní gyaadeō an yākeawa, lá a ku lápiō guuwa.† ¹³ Isia gyaade pò kú a guuō kpà. Ga ní bēdao gyaade pò kú a guuō kpà lo. Ǿ wà yákpalekè ní baadeo a yākeawa.‡ ¹⁴ Wà ga ní bēdao zù té ísida guu. Té ísida piá ga plaadee. ¹⁵ Gbé pò wi ní tó e àizāna taalauoō ǿ wà ní zú té ísidapiu.

21

Yelusaleū dafu

¹ Ǿ ma tōle dafu ní musu dafuo è,* asa tōle séia ní musu séiao gè, mé ísia ku loo. ² Ǿ ma Lua wéle Yelusaleū dafu è à bò musu Lua kíi, àle pila. Wa kèke lán nōe pò a zākesōu màwa.† ³ Ǿ ma lo gbāa mà kpalabaa kíi à mè: Lua zōle ní gbēnazinaō sa, aó kúínō, aaó de aà gbéō ũ. Lua dee aó kúínō ní Lua ũ.‡ ⁴ A ní wé'i gogoné píi.§ Ga aó ku loo ge wēna ge olo ge wāwā, asa yāziō gè.

⁵ Gbé pò zōlea báapiwa mè: Ma! Mále pópíi ke dafu. Ǿ a òmēe: Ké, asa yá beeo náai vī mé síanae.

† **20:12** Dan 7.9-10 ‡ **20:13** Mat 16.27 * **21:1** Isa 65.17, 66.22, 2Pie 3.13 † **21:2** Isa 52.1, 61.10 ‡ **21:3** Lev 26.12, Eze 37.27

§ **21:4** Isa 25.8, 35.10, 65.19

6 Ǿ a òmεε: Yá làa. Máme má Alafa ní Omεgao ũ, Dàalena ní Midenao ũ. Gbé pò imi lé de, má aà gba nibona í wēnide.* 7 Gbé pò zìblè gban we. Má de aà Lua ũ, io de ma né ũ.† 8 Ama vīakεnao ní náaisaideo ní yābēεkεnao ní gbēdenao ní gbāsīkεnao ní εsedeo ní táagbagbanao ní moafilideo píi, an baa ao de té isida pò lé kú ní íatēgbōo ũε. Ga plaaden we.

9 Malaika gbēon sopla pò tùu mèn sopla kūa, kisia gbεzā mèn sopla ká ní paipio gbēdo mo òmεε: Mo mà Sā no dafu obne. 10 Lua Nisina dεdεaapi guu malaikapi ma se gèmano gbēsīsī zōo lesī musu. A Lua wéle Yelusaleū òlomεε, à bò musu Lua kíi, àle pila.‡ 11 A Lua gawi vī, a pípia lán gbè bεεedewa, àle teke lán diamaawa. 12 A bíi zōo lesī vī. A bōle kuepla, malaika gbēon kueplao zεzεu. Isaili bui kueplao tó kēa bōlepiowa. 13 Bōle mèn àaō ku gukpe oi, àaō gugbāntoo oi, àaō γεomidokii oi, àaō be'ae oi.§ 14 Wà bíipi dàale gbè mèn kueplaoowa. Sā zina gbēon kueplao tó kēa gbepiowa.

15 Malaika pò lé yā'omεε poyōbo pò wa pí ní vuao kūa, ké à wélepi yōò ní a bōleo ní a bíio.* 16 Wélepi gola síiōε, a gbāa ní a yàasao sáaε. Ǿ à wélepi yōò ní poyōbopio. A gbāa kiloo òaa kueplae (2.400). A gbāa ní a yàasao ní a lesio píi sáaε. 17 A a bíi yōò lo, a lesī gāsīsuu basoplaso mēndosaie. Malaikapi yōò gbēnazina gāsīsuu gbāa léue. 18 Wà bíipi kè ní diamaao, mé wéle piá vua tēetēεε íkea lán díiwa. 19 Wà gbε pò wà wélepi bíi dàaleò kèke ní gbè bεεede bui

* 21:6 Isa 55.1 † 21:7 2Sam 7.14, Soū 89.27-28 ‡ 21:10 Eze 40.2 § 21:13 Eze 48.30-35 * 21:15 Eze 40.3

píio.† Wà gbè s̄éia kèkε ní diamaao, a plaade ní safíio, a ãaõde ní agatao, a síiõde ní emelodio, ²⁰ a s̄ode ní onisio, a soolode ní saad̄anio, a soplade ní kisolitio, a swaaõde ní belilio, a k̄eokwide ní topazao, a kwide ní kisopazao, a kuɛdode ní tiik̄azio, a kuɛplade ní ametisio. ²¹ B̄le mèn kuɛplapiãá òso mèn kuɛplaɛ. Wà m̄pii kè ní òsoo m̀ndodoɛ. W̄lépi zeaá vua t̄ɛt̄ɛɛɛ, w̄i gu'eu lán díiwa.

²² Mi Lua kpé e w̄lépi guuo, asa Dii Lua Gbãapiide ní São mé a kpépi ũ. ²³ W̄lépi bàa kú ní ìat̄ɛ ní m̄vuaogupuaèoo. Lua gawi mé lé w̄lépi pu, mé Sã de a filia ũ.‡ ²⁴ Buiò táa'o a gupuai, mé d̄únia kíao ḡɛu ní ní àiz̄ɛɛɔ.§ ²⁵ A b̄leɔ aao taa fãane bauo, mé gwãasina aɔ ku we s̄oo. ²⁶ Wa ḡɛu ní buiò àiz̄ɛɛɔ ní ní p̄oɔɔɔ.* ²⁷ Ama p̄o gbãlae a ḡɛuo† ge yãb̄ɛk̄ena ge m̄afilide, sema gb̄ɛ p̄o Sã ní tó k̄è àiz̄ana taalauo bàasio.

22

¹ Ǿ malaikapi swa'i w̄ɛnide p̄o lé b̄o Lua ní São kpalabaa kíi òbm̄ɛɛ,* àle t̄ɛk̄e lán díiwa. ² Ale bàale w̄lépi zea guo. Lí w̄ɛnide† ku a baale ní a baalao, ì n̄ɛ'i w̄è do ḡɛn kuɛplae, m̄o ní m̄o ḡɛn dodo. Lípi láãá buiò gbágbáb̄ɔɛ.‡ ³ P̄o p̄o Lua lek̄èèe aɔ ku b̄o.§ Lua ní São kpalabaa aɔ ku w̄lépi guu, mé aà z̄òblenao z̄òbleè. ⁴ Aa wesiaàle, mé aà tó aɔ kú ní mi'aɛwa. ⁵ Gwãasina aɔ ku b̄o, gb̄ɛe baa aɔ kú ní filia ge ìat̄ɛ

† 21:19 Isa 54.11-12 ‡ 21:23 Isa 60.19-20 § 21:24 Isa 60.3

* 21:26 Isa 60.11 † 21:27 Isa 52.1 * 22:1 Zkl 14.8 † 22:2

Daa 2.9 ‡ 22:2 Eze 47.12 § 22:3 Zkl 14.11, Daa 3.17

gupuao, ké Dii Lua a gupuné yáí.* Aaᵛ kible e gᵛᵛpiiε.† 6 Ɔ a òmεε: Yá beeᵛ náai vī mé síanaε. Dii Lua pᵛ í dᵛaa ānabiᵛne mé a malaika zì, ké a zᵛblenao yá pᵛ a mᵛ tia dᵛ.

Yesu a mᵛ tia

7 Gwa, má mᵛ tia. Báaaden gbé pᵛ zia yá taalaε bee yá kᵛa ũ.

8 Ma Zāa máme ma yá beeᵛ mà mé má è. Ké má mà mé má è, ma wule malaika pᵛ yápiᵛ òlᵛmεε gbázi mà kúleè. 9 Ɔ a òmεε: Bee tó. Kúle Luaε. N zᵛblen deen ma ũ n gbé ānabiᵛ n gbé pᵛ aa láε bee yá kᵛaᵛ. 10 Ɔ a òmεε: Nsu pᵛ kúle zia yá pᵛ kú lápiuwao, asa a gᵛᵛ káikù. 11 Gbēvāi wetā àᵛ yāvāike. Gbāsīde wetā àᵛ gbāsī. Gbēmaa wetā àᵛ yāmaake. Kuaadoade wetā a kua àᵛ adoa.‡

12 Gwa, má mᵛ tia, máᵛ asea kᵛa, mí fiabo baadeε a yākeawa.§ 13 Alafa n Omεgaon ma ũ, Dᵛaana n Gᵛzānao, Dàalena n Mīdenao.* 14 Báaadeᵛn gbé pᵛ aa n ulataopiᵛ ũ. Aaᵛ zεvī wà gē wélepi bᵛleᵛu, aai lí wēnide† bε ble. 15 Ama gᵛε blesanaᵛ n εsedeᵛ n gbāsikenaᵛ n gbēdenao n táagbagbanaᵛ n gbé pᵛ ye mᵛafiliiyākeaiᵛ aᵛ ku bàasiε.

16 Ma Yesu ma a malaika zì aᵛ de yápiᵛ seelade ũ ma gālideᵛne. Máme má Davidi Bui, aà kpala pᵛ vlāpà Kía ũ,‡ Gudᵛleia saan'ina ũ.§ 17 Lua Nisina n Sā nᵛ dafuo í mε, mᵛ. Gbé pᵛ bee mà sᵛ, aà o, mᵛ.

* 22:5 Isa 60.19 † 22:5 Dan 7.18 ‡ 22:11 Dan 12.10 § 22:12 Isa 40.10, 62.11 * 22:13 Isa 44.6, 48.12, Zia 1.8, 17 † 22:14 Daa 2.9, 3.22 ‡ 22:16 Isa 11.1, 10, Zia 5.5 § 22:16 Zia 2.28

Gbé pọ imi lé de, àà mó. Gbé pọ ye í wēnidei, àà si gba ũ.*

¹⁸ Málε o gbé pọ ānabikelεε bee yāmàòne pii, tó gbé yāe kǎfi a guu, Lua a kǐsia pọ a yá kú láε bee guuo kǎfi adeεε. ¹⁹ Tó gbé yāe b̀̀ taalaε bee guu, Lua a ade baa b̀̀ a wéle ní lí wēnide pọ a yá kú láε bee guuo guuε.†

²⁰ Gbé pọ de yápiò seelade ũ m̀̀: Sianaε, má mó tia.

Ami! Dii Yesu mó!

²¹ Dii Yesu aàò gbēke v́ ní a gbéò pii.

* **22:17** Isa 55.1 † **22:19** Iko 4.2

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9